

PROFESSZIONÁLIS ÉS NEM PROFESSZIONÁLIS NYELVI KÖZVETÍTÉS A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA KORÁBAN

TransELTE 2025

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM, BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR
BUDAPEST, 2025. MÁRCIUS 19–21.

Seresi Márta

seresi.marta@btk.elte.hu

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Nyelvi Közvetítés Intézete, Fordító- és Tolmácsképző Tanszék
<https://orcid.org/0000-0002-7594-4335>

Robin Edina

robin.edina@btk.elte.hu

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Nyelvi Közvetítés Intézete, Fordító- és Tolmácsképző Tanszék
<https://orcid.org/0000-0003-2025-4457>

Az ELTE BTK Fordító- és Tolmácsképző Tanszékének (ELTE FTT) hagyományos fordítástudományi konferenciájára immár 27. alkalommal került sor 2025. március 19. és 21. között. A téma a mesterséges intelligencia nyelvi közvetítésben játszott szerepe volt. A Kari Tanácssterem zsúfolásig megtelt, és több mint 200 érdeklődő követte online is az eseményeket. A TransELTE 2025 minden korábbinál gazdagabb programot kínált a résztvevőknek: a három konferencianap alatt 12 ország kutatóinak 30 előadását hallgathatták meg a nyelvi közvetítés területén éppen zajló legfrisseb kutatásokról és fejleményekről. A konferencia megszervezését az ELTE Egyetemi Kiválósági Alap, a Holland Királyság Nagykövetsége, a Flamand Kormány Képviselőlete, az Európai Bizottság Fordítási Főigazgatósága (DGT), az ELTE Alumni Központ és a Magyar Közlönykiadó és Igazságügyi Fordítóközpont (MKIFK) támogatta.

A TransELTE konferenciasorozat összekapcsolja az elméletet, a képzést és a gyakorlatot. Kezdetektől fogva szakmai fórumot biztosít a fordítás és tolmácsolás területén dolgozó kutatók, oktatók és gyakorlati szakemberek számára, hogy megvitassák a szakma aktuális fejlemé-

nyeit és kihívásait. A nyelvi közvetítés területén kihívásokban és kérdésekben pedig nincs hiány: szédítő gyorsasággal zajlik a szakmában is a technológiai fordulat, új utak keresésére kényszerül a gyakorlat és a képzés egyaránt. A mesterséges intelligencia újraírta velünk az elméleteket, szabályokat, magáról a fordításról alkotott fogalmunkat. Ám a mesterséges intelligencia – még ha felettebb meghatározó is – csupán egy a kihívások közül: a konferencián szó esett többek között a fordítás minőségéről, a nyelvi közvetítők szerepéről, az audiovizuális fordítás módjairól, kríziskommunikációról, a menekültügyi tolmácsolásról és a mesterséges intelligencia fordítási szolgáltatások terén történő alkalmazásának kockázatkezeléséről.

A 2025-ös konferenciát Désirée Bonis, a Holland Királyság nagykövete, Lénárt Zsuzsanna, a flamand kormány diplomáciai képviselőjének kirendeltségvezetője, Réthelyi Orsolya, az ELTE BTK nemzetközi ügyekért felelős dékánhelyettese, valamint Robin Edina, az ELTE FTT tanszékvezetője nyitotta meg.

Az első nap délelőtti előadói a következők voltak: Isabelle S. Robert (Antwerpeni Egyetem), Luc van Doorslaer (Tartui Egyetem, KU Leuven), Gijss-Walt van Egdom (Utrechti Egyetem), Patrick Cadwell (Dublin City University), Lesznyák Márta (Szegedi Egyetem), Bakti Mária (Szegedi Egyetem), Sermann Eszter (Szegedi Egyetem). Valamennyien a mesterséges intelligencia és a fordítás, illetve a fordítástudomány kapcsolatáról beszéltek. A délután az audiovizuális fordítás legújabb fejleményeiről szőtt, amelynek keretében Jorge Díaz Cintas (University College London), Irene Ranzato (La Sapienza Egyetem), Patrick Zabalbeascoa (Pompeu Fabra Egyetem) és Emília Perez (Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem) tartott prezentációt a közönségnek.

A TransELTE 2025 első délutánjának előadásai után került sor a hagyományos alumni rendezvényre. Az eseményt az ELTE Alumni Központ részéről Balogh-Kátai Judit nyitotta meg, majd a fordítók és tolmácsok munkájáról szóló fotópályázat nyertesei vehették át díjaikat. A program a Fordító- és Tolmácsképző Tanszék termeiben folytatódott, ahol a jelenlegi hallgatók és az érdeklődők a külföldi vendégelőadókkal együtt tematikus szobákban találkozhattak és beszélgethettek végzett, sikeres hallgatókkal. A szabadúszó nyelvi közvetítői életről Bacsoni Márk, Gáspár Bence, Szász Barna és Varga Tibor mesélt, a fordítóirodákat Bujdosó András (spell multilingual communications), Busi-Szabó Bernadett (Villámfordítás Fordítóiroda) és Kanász Zsanett (MKIFK) képviselte, a tolmácsszekcióban pedig Nagy Gabriellával, Sélley Andrással és Veszprémi Zsófiával lehetett beszélgetni.

Csütörtök délelőtt a már hagyományos PhD-szekció Klaudy Kinga professzor asszony ünneplésével indult. Nyolcvanadik születésnapja alkalmából köszöntőt mondott Anthony Pym (Rovira i Virgili Egyetem), Károly Krisztina, az ELTE BTK Nyelvtudományi Doktori Programjának vezetője, valamint Robin Edina, a Fordító- és Tolmácsképző Tanszék és a Fordítástudományi Doktori Program vezetője. A tanszék és a doktori program ajándékát Sereg Judit adjunktus és Szlávik Szilárd egyetemi tanársegéd nyújtotta át. A köszöntés után Klaudy Kinga arról számolt be, milyen sorsfordító véletlenek útján lesz valakiből fordításkutató. A megható pillanatok után Olgyay-Fekete Judit, Tóth Boglárka, Bakó Balázs doktori hallgatók és Móricz Kristóf egyetemi tanársegéd adtak elő a doktori programban folyó kutatásaikról és eredményeik képzésben való felhasználásáról.

A TransELTE 2025 csütörtöki második szekciója a MANYE Fordítástudományi Szakosztály #transpub eseményeként zajlott le egy panelbeszélgetés keretében a fordítás- és tolmácsolás-elmélet jelentőségéről a fordító- és tolmácsképzésben, különös tekintettel a technológiai fejlődések hatására. A panelbeszélgetést Szabó Csilla (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem) moderálta. A beszélgetés résztvevői Heltai Pál (Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem), Anthony Pym (Rovira i Virgili Egyetem), Michaela Albl-Mikasa (Zürichi Alkalmazott Tudományok Egyeteme), Lesznyák Márta (Szegei Egyetem) és Robin Edina (ELTE FTT) voltak.

A TransELTE 2025 csütörtöki napja a Translating Europe Workshopkal zárult az Európai Bizottság Fordítási Főigazgatóságának támogatásával és részvételével. A workshop központi témája az volt, hogyan változnak a fordítók feladatai és készségei a mesterséges intelligencia korában. Az eseményt Mareks Graudins (Európai Bizottság, DGT, a Szlovén és a Magyar Nyelvi Részleg vezetője) nyitotta meg. Az előadásokat Tomáš Svoboda (Károly Egyetem, EMT), Robin Edina és Szlávik Szilárd (ELTE FTT), valamint Alenka Unk (Európai Bizottság, DGT) tartották. A kávészünet után a workshop második részében Eszenyi Réka (ELTE FTT) moderálásában panelbeszélgetésre került sor Tomáš Svoboda (Károly Egyetem, EMT), Alenka Unk (Európai Bizottság, DGT), Patrick Cadwell (Dublin City University), Luc van Doorslaer (KU Leuven), Emília Perez (Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, EMT) és Balázs Márta (Proford) részvételével a mesterséges intelligencia korában szükséges fordítói készségekről, továbbá a nyelvi közvetítői szakma jövőjéről. A beszélgetésben a European Master's in Translation (EMT) hálózatot, amelynek az ELTE FTT egyedüli magyarországi tagja, több egyetem kutatója is képviselte.

A TransELTE 2025 pénteki napja a Magyar Közlönykiadó és Igazságügyi Fordítóközpont (MKIFK) társszervezésében került megrendezésre. A közös szakmai esemény moderátora Novakov Annamária (MKIFK) volt. A rendezvényt az MKIFK részéről S. Németh Balázs (vezérigazgató) és Nagy Levente (lektori irodavezető) nyitotta meg. A délelőtti szekció Antony Pym (Rovira i Virgili Egyetem) plenáris előadásával indult, majd Horváth László (ELTE PPK), Sárosi-Márdirosz Krisztina és Fazekas Noémi (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem), Klenk Márk és Kanász Zsanett (MKIFK), Nagy Levente (MKIFK), valamint Gáspár Endre (Igazságügyi Minisztérium) előadása következett.

A TransELTE 2025 utolsó, péntek délutáni szekciója Michaela Albl-Mikasa (Zürichi Alkalmazott Tudományok Egyeteme) plenáris előadásával kezdődött, ahol a professzor asszony az angol mint lingua franca mesterséges intelligenciával vetekedő problémáira hívta fel a figyelmet a tolmácsolás kontextusában. Utána Paweł Korpál (Adam Mickiewicz Egyetem), valamint Eszenyi Réka (ELTE FTT), Bányai Borbála (ELTE BGGYK) és Lakos Renáta (ELTE PPK), illetve Seresi Márta (ELTE FTT) előadását hallgathattuk meg.

A konferencián elhangzottak alapján megállapítható, hogy a mesterséges intelligencia lehetőséget kínál a munkafolyamatok hatékonyabbá tételére, a hatékonyság növelésére és a hozzáférhetőség bővítésére, ugyanakkor olyan kihívásokat is felvet, amelyeknek figyelmet kell szentelnünk. Miközben igyekszünk befogadni a technológiai innovációkat, fontos, hogy mérlegeljük azok hatásait a szakmánkra nézve, és értékeljük az emberi tényezőt, amely a nyelvi közvetítés középpontjában áll – vagyis az embert a fordítási folyamatban.

Tagadhatatlan, hogy a nyelvi közvetítői szakma változik, de már 10 évvel ezelőtt sem volt ugyanaz, mint 10 évvel korábban; ahogyan a múltban, a fordítóknak és tolmácsoknak most is fel kell venniük a lépést a változásokkal, hogy alapvető kompetenciáikra támaszkodva adaptálódjanak az újabbnál újabb helyzetekhez, és felkészítsék a nyelvi közvetítés új generációit is. Ehhez pedig elengedhetetlen a gyakorlat, a képzés és a kutatás szoros kapcsolata és folyamatos kommunikációja – amire az olyan szakmai fórumok adnak lehetőséget, mint a TransELTE.

A konferencia programja: TransELTE-2025_draft program EN final. Az előadások a linkekre kattintva visszanezhetők.

Képek az ELTE BTK Fordító- és Tolmácsképző Tanszéke facebook oldalán:

https://www.facebook.com/ELTEFTT?locale=hu_HU.